

ՄԻԱՄՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ

2019

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

ԹԵՍՏ 2

Խմբի համարը

Նստարանի համարը

Հարգելի՛ դիմորդ

Խորհուրդ ենք տալիս առաջադրանքները կատարել ըստ հերթականության: Ուշադիր կարդացե՛ք յուրաքանչյուր առաջադրանք և պատասխանների առաջարկվող տարբերակները: Եթե Ձեզ չի հաջողվում որևէ առաջադրանքի անմիջապես պատասխանել, ժամանակը խնայելու նպատակով կարող եք այն բաց թողնել և դրան անդրադառնալ ավելի ուշ:

Ձեր առջև դրված թեստ-գրքույկի էջերի դատարկ մասերը ազատորեն կարող եք օգտագործել սևագրության համար: ***Թեստ-գրքույկը չի ստուգվում: Ստուգվում է միայն պատասխանների ձևաթուղթը:***

Առաջադրանքները կատարելուց հետո չմոռանաք պատասխանները ուշադիր և խնամքով նշել պատասխանների ձևաթղթում: Պատասխանների ձևաթղթի ճիշտ լրացումից է կախված Ձեր քննական միավորը:

Մաղթում ենք հաջողություն:

Ա մակարդակ

1

Ե՞րբ է Դվինի ամիրայությունը միացվել Բագրատունյաց թագավորությանը.

- 1) 989 թ.
- 2) 987 թ.
- 3) 977 թ.
- 4) 978 թ.

2

Ե՞րբ է տեղի ունեցել Եղվարդի ճակատամարտը.

- 1) 1735 թ. հուլիսին
- 2) 1736 թ. մարտին
- 3) 1730 թ. հունվարին
- 4) 1735 թ. հունիսին

3

Ե՞րբ են Մ. Գիրսը և Հ. Վանգենհայրը կազմել Արևմտյան Հայաստանի բարենորոգումների ծրագիրը.

- 1) 1914 թ. հունվարի 26-ին
- 2) 1912 թ. սեպտեմբերի 10-ին
- 3) 1913 թ. հոկտեմբերի 10-ին
- 4) 1913 թ. սեպտեմբերի 10-ին

4

Ե՞րբ են ռուսական զորքերը գրավել Ախալցխայի բերդը.

- 1) 1828 թ. օգոստոսի 15-ին
- 2) 1828 թ. ապրիլի 17-ին
- 3) 1828 թ. հունիսի 23-ին
- 4) 1828 թ. հուլիսի 23-ին

5

Ե՞րբ է Արցախում ստեղծվել ինքնապաշտպանության ընդհատակյա կոմիտեն.

- 1) 1992 թ. հունիսին
- 2) 1990 թ. օգոստոսին
- 3) 1991 թ. մայիսին
- 4) 1991 թ. հուլիսին

6

Մոնղոլները ե՞րբ գրավեցին Հարավային Հայաստանի շրջանները՝ Տարոնը, Վասպուրականը և Աղձնիքը.

- 1) 1236 թ.
- 2) 1244 թ.
- 3) 1245 թ.
- 4) 1249 թ.

7

Ե՞րբ է Տիգրան Մեծը Կորդուքը միացրել Մեծ Հայքին.

- 1) Ք. ա. 94 թ.
- 2) Ք. ա. 84թ.
- 3) Ք. ա. 93 թ.
- 4) Ք. ա. 88 թ.

8

Ո՞ր թվականին է Արգիշտի I-ը արշավել դեպի Ալիշտու.

- 1) Ք. ա. 781 թ.
- 2) Ք. ա. 786 թ.
- 3) Ք. ա. 782 թ.
- 4) Ք. ա. 785 թ.

9

Պարսից ո՞ր արքայի համաձայնությունն է ստանում Սահակ Պարթևը Համագասպ Մամիկոնյանին սպարապետ նշանակելու հարցում.

- 1) Հազկերտ II-ի
- 2) Շապուհ III-ի
- 3) Վռամ IV-ի
- 4) Հազկերտ I-ի

10

Մատուհի 1904 թ. ինքնապաշտպանության ժամանակ ո՞վ է ղեկավարել հյուսիսային կողմի պաշտպանությունը.

- 1) Սեբաստացի Մուրադը
- 2) Անդրանիկը
- 3) Հրայրը
- 4) Գևորգ Չավուշը

11

Ո՞ր վանքում են 1862 թ. հուլիսի 29-ի գիշերը Ջեթունի ինքնապաշտպանության ղեկավարները խորհրդակցություն հրավիրել.

- 1) Ս. Գր. Լուսավորիչ
- 2) Ս. Աստվածածին
- 3) Ս. Առաքելոց
- 4) Ս. Կարապետ

12

Ո՞ր մարմինները միջոցներ տրամադրեցին 1920-ական թթ. ներգաղթածների համար նոր ավաններ ու գյուղեր կառուցելու համար.

- 1) Հայ դատի հանձնախմբերը
- 2) հայ քաղաքական կուսակցությունները
- 3) Հայոց եկեղեցին
- 4) հայրենակցական կազմակերպությունները

13

Ո՞վ էր Հայաստանի առաջին հանրապետության նորընտիր խորհրդարանի նախագահը.

- 1) Ավետիք Սահակյանը
- 2) Արամ Մանուկյանը
- 3) Ավետիս Ահարոնյանը
- 4) Միմոն Վրացյանը

14

Կիլիկյան ո՞ր գահակալն է վերականգնել Կիլիկիայի հայկական պետությունը.

- 1) Թորոս I-ը
- 2) Թորոս II-ը
- 3) Լևոն I-ը
- 4) Մլեհը

15

Ըստ Մովսես Խորենացու՝ Անի ամրոցի մեհենական արխիվի պատմություններն ի մի են բերել՝

- 1) Մար Աբաս Կատինան և Վրույրը
- 2) Մեթրոդորոս Սկեփսացին և Բարդաձանը
- 3) Մար Աբաս Կատինան և Օղյումպ քուրմը
- 4) Ամֆիկրատես Աթենացին և Գևորգ Ասորին

16

Ո՞ր եկեղեցին է Գրիգոր Լուսավորիչը հիմնադրել Աշտիշատում.

- 1) Ս. Երրորդություն
- 2) Ս. Ամենափրկիչ
- 3) Իննակնյան Ս. Կարապետ
- 4) Ս. Փրկիչ

17

Որտե՞ղ է ընդունվել հետևյալ որոշումը.

«Պատրաստ լինել իշխանությունը գրավելու, երբ նեցուկ կունենանք մի հարևան երկիր, որով հնարավոր կլինի կապվել բանվորագյուղացիական Ռուսաստանի հետ»:

- 1) Մոսկվայում
- 2) Ալեքսանդրապոլում
- 3) Բաքվում
- 4) Երևանում

18

Ո՞վ է հետևյալ խոսքերի հեղինակը.

«...Եվրոպայում օձ սնուցելով՝ զրկվեցինք Բուլղարիայից. որպեսզի նույնը տեղի չունենա Ասիայում, անհրաժեշտ է բնաջնջել հայությանը»:

- 1) Ջեքի փաշան
- 2) Քյամիլ փաշան
- 3) Թալեաթ փաշան
- 4) Աբդուլ Համիդը

19

Ո՞ր մարմինն էր Հայ դատի հանձնախումբը.

- 1) Հայկական համաշխարհային կոնգրեսը
- 2) Համազգային կենտրոնական մարմինը
- 3) Ամերիկայի հայկական ազգային խորհուրդը
- 4) Հայկական ազգային կոմիտեն

20

Ինչպե՞ս էր կոչվում Արևելահայոց ազգային համախորհրդակցությունից քիչ անց ձևավորված, օրենսդրական իրավասություն ունեցող մարմինը.

- 1) Հատուկ կոմիտե
- 2) Հայոց ազգային խորհուրդ
- 3) Ազգային ժողով
- 4) Վարիչների մարմին

21

Ինչի՞ շնորհիվ ապահովվեց Մարտակերտի շրջանում ազատագրական մարտեր մղող հայկական պաշտպանական ուժերի թիկունքը.

- 1) Քելբաջարի շրջանի հյուսիսային մասի և Օմարի բարձրադիր լեռնանցքի ազատագրման
- 2) Շուշիի ազատագրման
- 3) Լաչինի ազատագրման
- 4) Հորադիզի երկաթուղային հանգույցի կրակակետերի ոչնչացման և Հորադիզի ազատագրման

22

Սասանյանները, տիրանալով գահին, թշնամական դիրք բռնեցին հայերի նկատմամբ, որովհետև՝

- 1) Մեծ Հայքի թագավորությունը ցանկանում էր ազատագրվել Սասանյանների գերիշխանությունից:
- 2) հայ Արշակունիները հավատարիմ էին մնացել իրենց դաշնակից պարթև Արշակունիներին:
- 3) Մեծ Հայքի թագավորությունը ձգտում էր Սասանյաններից գրավելու Ատրպատականը:
- 4) հայ Արշակունիները սատարում էին Արևելքի քրիստոնեական համայնքներին:

23

Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Արշամաշատ քաղաքի կառուցումը
- բ. Մելիկյան պետության առաջացումը
- գ. Հայկագունների Երվանդական ճյուղի իշխանության վերացումը Մեծ Հայքում
- դ. Հելլենիզմի դարաշրջանի սկիզբն Առաջավոր Ասիայում
- ե. Արտաշեսի և Ջարեհի գլխավորությամբ սելևկյան զորքերի արշավանքը Հայաստանի դեմ
- զ. Սամոսատ մայրաքաղաքի կառուցումը

- 1) դ, բ, գ, ա, ե, գ
- 2) բ, գ, ա, դ, ե, գ
- 3) դ, բ, ա, գ, գ, ե
- 4) բ, դ, գ, ա, գ, ե

24

XIX դարի ռուս-պարսկական երկրորդ պատերազմի իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Թավրիզի գրավումը
- բ. Շուշիի պաշարման սկիզբը
- գ. Երևանի բերդի գրավումը
- դ. Շամքորի ճակատամարտը

- 1) բ, դ, ա, գ
- 2) դ, գ, ա, բ
- 3) բ, դ, գ, ա
- 4) գ, ա, դ, բ

25

Համապատասխանեցնել հեղինակների և նրանց ստեղծագործությունների անունները.

1. Ստեփանոս Շահումյան	ա. «Տիեզերական պատմություն»
2. Ստեփանոս Պալասանյան	բ. «Համառօտ պատմություն Ադուանից»
3. Աբրահամ Երևանցի	գ. «Պատմություն Դավիթ բեկին»
4. Հովսեփ Գաբրիելյան	դ. «Պատմություն Հայոց»
	ե. «Պատմություն պատերազմաց»

- 1) 1-բ, 2-ա, 3-գ, 4-ե
- 2) 1-գ, 2-դ, 3-ե, 4-ա
- 3) 1-բ, 2-դ, 3-ե, 4-ա
- 4) 1-գ, 2-դ, 3-բ, 4-ե

Իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

1. 1920 թ. նոյեմբերի 22	ա. խորհրդա-թուրքական «Սրտագին և անկեղծ բարեկամության պայմանագրի նախաստորագրումը
2. 1920 թ. օգոստոսի 24	բ. Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարի բացումը
3. 1919 թ. մայիսի 28	գ. Հայ-ռուսական «Եզրափակիչ որոշման արձանագրության» նախաստորագրությունը
4. 1920 թ. հոկտեմբերի 28	դ. «Միացյալ Հայաստանի անկախության հռչակագրի ակտի» ստորագրումը և հռչակումը
5. 1920 թ. սեպտեմբերի 1	ե. Երևանի հայ-ռուսական համաձայնագրի ստորագրումը
	զ. ԱՄՆ-ի նախագահ Վիլսոնի իրավարար վճռի հայտնելը հայ-թուրքական սահմանագծի վերաբերյալ

- 1) 1-գ, 2-ա, 3-դ, 4-գ, 5-բ
- 2) 1-ա, 2-բ, 3-դ, 4-գ, 5-գ
- 3) 1-գ, 2-ա, 3-գ, 4-ե, 5-բ
- 4) 1-գ, 2-գ, 3-ե, 4-բ, 5-ա

Ընտրել երկու ճիշտ պնդումները.

- ա. Ք. ա. IX դ. 80-70-ական թթ. Հայկական լեռնաշխարհում հիշատակվող կազմավորումներից նշանավոր էին հարավում Միտաննին, իսկ հյուսիսում՝ Հայասան:
- բ. Ք. ա. 859-843 թթ. ասորեստանյան արշավանքներին դիմակայած Արամուն ասորեստանյան աղբյուրներում անվանապես հիշատակվող առաջին ուրարտական արքան է:
- գ. Արամ Ուրարտացին ոչ միայն ջախջախել է ասորեստանցի նվաճողներին, այլև գրավել Մարաստանն ու Փոքր Ասիայի զգալի մասը և հաղթական արշավանքներով հասել մինչև Պարսից ծոցի և Սև ծովի ափերը:
- դ. Հայկական լեռնաշխարհում առաջացած պետական կազմավորումներից Նաիրի թագավորությանը հաջողվել է Ք. ա. 880-ական թվականներից սկսած՝ ամբողջ Հայկական լեռնաշխարհը միավորել իր իշխանության ներքո:
- ե. Քանի որ «Ուրարտուն դարձել էր Հայաստանի ընդհանրական անվանում, ուստի ասորեստանյան աղբյուրները շարունակում են այդ անունով հիշատակել նաև Նաիրի թագավորությունը:

- 1) գ, ե
- 2) ա, բ
- 3) բ, ե
- 4) դ, ե

28

Ե՞րբ է վերակառուցվել Ս. Էջմիածնի Մայր տաճարը.

- 1) VI դ. 60-ական թթ.
- 2) V դ. 50-ական թթ.
- 3) V դ. 60-ական թթ.
- 4) V դ. 80-ական թթ.

29

Ե՞րբ է Հայաստանը դարձել Եվրասիական տնտեսական միության լիիրավ անդամ.

- 1) 2015 թ. հունվարին
- 2) 2014 թ. մայիսին
- 3) 2014 թ. դեկտեմբերին
- 4) 2015 թ. հունիսին

30

Ի՞նչ դարակազմիկ փոփոխություն տեղի ունեցավ հայոց պետականության պատմության մեջ Վանի թագավորության ժամանակաշրջանում.

- 1) համադաշնային կառավարման համակարգից անցում ժողովրդավարության
- 2) դաշնային կառավարման համակարգից անցում կենտրոնացված պետության
- 3) համադաշնային կառավարման համակարգից անցում կենտրոնացված պետության
- 4) դաշնային կառավարման համակարգից անցում գերկենտրոնացված պետության

31

2003 թ. խորհրդարանական ընտրություններից հետո ո՞ր երեք կուսակցությունները կազմեցին կոալիցիա.

- 1) ՀՀԿ, ՕԵԿ, ՀՅԴ
- 2) ՀՅԴ, ՀՀԿ, ԲՀԿ
- 3) ՀԿԿ, ՀՅԴ, ՕԵԿ
- 4) ՀՀԿ, ՀԺԿ, Ժառանգություն

32

Ո՞ր պատմիչի աշխատությունից են մեջբերված խոսքերը.

«...գոյություն ունեն հայոց լեզվի նշանագրեր, որոնցով հնարավոր է սեփական ձայնով և ոչ թե մուրացած լեզվով եկեղեցիներում շահել տղամարդկանց ու կանանց և առհասարակ ամբողջ բազմության սրտերը»:

- 1) Վարդան Արևելցի
- 2) Ղազար Փարպեցի
- 3) Կորյուն
- 4) Մովսես Խորենացի

33

Ո՞վ է ստորև բերված վկայության հեղինակը.

«Հայաստանն... աճել է Արտաշեսի ջանքերով..., և ուստի այստեղ բոլորը միայեզու են»:

- 1) Խորենացին
- 2) Պոլիբիոսը
- 3) Պլուտարքոսը
- 4) Ստրաբոնը

34

Ինչպե՞ս էր կոչվում ըստ գերդաստանների հավաքվող հարկը, որը ոչ մահմեդականներից գանձում էին արաբները.

- 1) գլխահարկ
- 2) ծխահարկ
- 3) աշար
- 4) տասանորդ

35

Ո՞րն էր Բագրատունյաց Հայաստանում կենտրոնացված պետության ստեղծման ջանքերի ձախողման գլխավոր պատճառը.

- 1) Հայոց եկեղեցու ղեկավարության դիրքորոշումը
- 2) երկրի՝ տնտեսական առումով հետամնաց լինելը
- 3) արտաքին գործոնները
- 4) հայ իշխանների անհնազանդությունը

36

Իրադարձությունների տրված շարքում ո՞րն է տեղի ունեցել հինգերորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Խոսրով բեկ Սուլթանովի նշանակվելը Ղարաբաղ Ձանգեզուրի գեներալ նահանգապետ
- բ. Հայ ժողովրդական կուսակցության երկրորդ համագումարի հրավիրումը
- գ. անգլիացի գեներալ Դևիի և Դրոյի կողմից Նախիջևանի՝ Հայաստանին պատկանելու մասին հրամանի ստորագրումը
- դ. Լևոն Շանթի կողմից ստորագրված պետական լեզվի մասին օրենքի ընդունումը
- ե. Հայաստանի առաջին հանրապետության խորհրդարանի ընտրությունները
- զ. հայկական համատեղ պահանջների հուշագրի ներկայացումը Փարիզի խորհրդաժողովին

- 1) դ
- 2) ե
- 3) գ
- 4) բ

37

Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Սմբատ Արծրունու օծումը հայոց թագավոր
- բ. Աբգար Թոխաթեցու գլխավորած պատվիրակության մեկնումը Վենետիկ
- գ. Էջմիածնի գաղտնի խորհրդակցության հրավիրումը Ստեփաննոս Սալմաստեցու կողմից
- դ. հայոց կաթողիկոսության վերահաստատումը Ս. Էջմիածնում
- ե. Ստեփաննոս Սալմաստեցու գլխավորած պատվիրակության մեկնումը Եվրոպա
- զ. Ջհանշահի գահակալման ավարտը

- 1) ա, դ, գ, գ, բ, ե
- 2) դ, գ, ա, գ, ե, բ
- 3) դ, ա, գ, գ, ե, բ
- 4) դ, ա, գ, գ, բ, ե

38

Արևմտյան Հայաստանում բյուզանդացիների ստեղծած վարչամիավորը համապատասխանեցնել դրանում ընդգրկված Մեծ Հայքի նահանգին.

1. Այրարատի մեծ մասը	ա. «Մասն Մեծ Հայոց»
2. Տայք	բ. «Մեծ մասն Մեծ Հայոց»
3. Տուրուբերան	գ. «Ներքսագոյն Հայք»
4. Բարձր Հայք	դ. «Խորագոյն Հայք»
	ե. «Մեծ Հայք»

- 1) 1-ա, 2-դ, 3-բ, 4-գ
- 2) 1-բ, 2-դ, 3-ե, 4-գ
- 3) 1-գ, 2-բ, 3-ե, 4-ա
- 4) 1-գ, 2-դ, 3-ե, 4-ա

39

Տրված բացատրություններից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) 1836 թ. մարտի 11-ին հրապարակված եկեղեցական կանոնադրությամբ (պոլոժենիե) սահմանվեցին Հայոց եկեղեցու վարչական իրավունքներն ու պարտականությունները, եկեղեցու ու կառավարության փոխհարաբերությունները:
- 2) 1840 թ. վերացվել է Կասպիական մարզը և ստեղծվել երկու վարչամիավոր՝ Վրացա-իմերեթական նահանգ և Հայկական մարզ:
- 3) 1839 թ. սուլթանական կառավարությունը հրապարակել է թանգիմաթը՝ բարենորոգումների հրովարտակը՝ հռչակելով սահմանադրության ընդունումը և ազգերի իրավահավասարություն:
- 4) 1844 թ. Կ. Պոլսում ստեղծված մարմինը կոչվում էր Ազգային ժողով, որի անդամների մեծ մասը հայ արհեստավորներն էին:
- 5) 1828 թ. մարտի 21-ին Նիկոլայ I-ի հրամանագրով Երևանի և Նախիջևանի նախկին խանություններից կազմված վարչական միավորը կոչվում էր Հայկական մարզ:

40

Որո՞նք էին 1877-1878 թթ. ռուս-թուրքական պատերազմին մեծ թվով հայերի մասնակցության պատճառները.

- 1) Ռուսաստանի կողմից արևմտահայերին տրված լայն արտոնությունները
- 2) գրավված տարածքներում հայկական ինքնավարություն ստեղծելու Ալեքսանդր II կայսեր խոստումները
- 3) Արևմտյան Հայաստանի ազատագրման հույսերը
- 4) թուրքական տիրապետության դեմ հույների ազատագրական պայքարի վերելքը
- 5) ռուսական բանակի հրամանատարության կազմում զգալի թվով հայ զորավարների առկայությունը

41

Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) 1950-1970-ական թթ. հայկական գեղանկարչության ամենաբնորոշ գծերն էին ավանդական ժանրերի միաձուլումը, մարդկանց և բնապատկերի համադրումը:
- 2) 1935 թ. ստեղծվեց Հայաստանի խորհրդային կերպարվեստագետների միությունը, որի մեջ ձուլվեցին գոյություն ունեցող խմբերն ու ընկերությունները:
- 3) 1967 թ. Հայաստանում գործում էին 112 գիտահետազոտական հիմնարկ՝ 20 հազար գիտաշխատողներով:
- 4) 1950-ական թվականների կեսերից Հայաստանում մեծ զարգացում են ստացել մաթեմատիկայի գծով տարվող հետազոտական աշխատանքները, իսկ այդ ասպարեզում ձեռք բերված առաջին հաջողությունները կապված են ակադեմիկոսներ Արտաշես Շահինյանի, Տիգրան Ջրբաշյանի և Մերգել Մերկուրովի անունների հետ:
- 5) 1950-ական թթ. հայկական արվեստի վերելքը պայմանավորվեց նաև 1945 թ. Երևանի գեղարվեստական ինստիտուտի հիմնադրումով. ասպարեզ մտավ նոր սերունդ, որը ձգտում էր նորովի արտահայտելու հասարակությանը հուզող խնդիրները:
- 6) 1940-1950-ական թվականներին կառուցվել են պատմության նշանավոր դեպքերն ու դեմքերը հավերժացնող հուշարձաններ, որոնցից են Մեծ եղեռնի զոհերի հուշահամալիրը Ծիծեռնակաբերդում, Սարդարապատի հերոսամարտի հուշահամալիրը Ապարանում, «Մայր Հայաստան» հուշարձանը Լենինականում (այժմ՝ Գյումրի) և այլն:

42

Մյունիքի ազատագրական պայքարի 1720-ական թթ. դեպքերից ո՞րն է խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) ջևանշիր քոչվոր ցեղերի դեմ տարած հաղթանակը
- 2) Տաթև գյուղի մերձակա ամրոցի գրավումը
- 3) Հալիձորի ճակատամարտը
- 4) Չավնդուրի ճակատամարտը
- 5) Ջևայի և Որոտանի բերդերի ազատագրումը
- 6) Մեղրիի ազատագրումը

43

Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Մարգոն II-ի արշավանքը Վանի թագավորության դեմ
- 2) Մարգոն II-ի կողմից Խալդիի գլխավոր տաճարի թալանումը
- 3) Ասորեստանի մղած երեսնամյա պայքարի սկիզբն Առաջավոր Ասիայում իր դիրքերը վերականգնելու համար
- 4) Վանի թագավորության վերածվելը գերտերության
- 5) Թիզլաթպալասար III-ի արշավանքը Տուշպա (Վան)

--	--	--	--	--

44

Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. 1036
բ. մոտ 55000
գ. 400
դ. 900
ե. ավելի քան 90000

- 1) նախարարական տների հեծելազորի թիվն ըստ Զորանամակի
- 2) հայոց զինված ուժերի թիվը Չիրավի ճակատամարտում
- 3) հայոց զինված ուժերի թիվն Ակոռիի ճակատամարտում
- 4) Ավարայրի ճակատամարտում զոհված պարսիկների թիվը
- 5) հայոց զինված ուժերի թիվն «Արյան լճի» ճակատամարտում
- 6) հայ նահատակների թիվն Ավարայրի ճակատամարտում

ա	
բ	
գ	
դ	
ե	

45

Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Կարա-կոյունլուներին պարտության մատնելուց և նրանց մայրաքաղաք Թավրիզը գրավելուց հետո Սեֆյանները հիմնադրեցին իրենց պետությունը:
- 2) Բնիկ հայկական ավանդության համաձայն՝ Հայ(ա) աստծու անունով մեր ժողովուրդը կոչվել է հայ, իսկ երկիրը՝ Հայք, Հայաստան:
- 3) Վանի թագավորության շրջանից հայտնի մեհենագրային համակարգն ունի բնիկ տեղական ծագում, այն բաղկացած էր շուրջ 300 նշաններից:
- 4) Հռոմեական կայսրությունը Ք. ա. առաջին դարի սկզբներին հզորացել էր և ծրագրել էր գրավել Փոքր Ասիան:
- 5) Վարազտիրոց Բագրատունին Հերակլ կայսրից ստացել է «պատրիկ-կյուրապաղատի» աստիճան և ճանաչվել հայոց իշխան:
- 6) Մամլուքները և մոնղոլական կարամանների ցեղը 1375 թ. կրկին պաշարեցին մայրաքաղաք Սիսը:

Բ մակարդակ

46

Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- ա. Աստվածների գերագույն եռյակի պաշտամունքը բնիկ հնդեվրոպական երևույթ է և հայոց մեջ ունի վաղնջական ակունքներ:
- բ. Դարեհ III Կողոմանոսը նախքան պարսկական գահին բարձրանալը եղել է Հայաստանի սատրապ:
- գ. Աստղիկը հայոց դիցարանում մեծարվել է «Ոսկեմայր» տիտղոսով:
- դ. Փարպեցին Արտաշես I-ի ստեղծած վարչական միավորներն անվանում է ստրատեգիաներ, իսկ դրանց կառավարիչներին՝ ստրատեգոսներ:
- ե. Որոշ ուսումնասիրողների կարծիքով Անահիտը եղել է նաև ռազմի դիցուհի:
- զ. Վանի թագավորությունում հայտնի էին «սահմանապահ կուսակալ», «աշխարհակալ», «գավառակալ» անուններով գործակալություններ:
- է. Դարեհ II-ի ստեղծած վարչական միավորները կոչվում էին սատրապություններ:
  - 1) ա, դ, է
  - 2) ա, դ, ե
  - 3) բ, գ, զ
  - 4) ա, բ, զ

47

Գտնել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- ա. Կիլիկյան Հայաստանի բանակում հատուկ տեղ զբաղեցնող հոգևոր-ասպետական կազմակերպություններից մեկը հայտնի էր «Հիվանդախնամների միաբանություն» անունով:
- բ. Հայաստանի հարավում՝ Խլաթ կենտրոնով ստեղծված մահմեդական իշխանությունը կոչվում էր Շահ-Արմենների աթաբեկություն:
- գ. Պատերազմների ժամանակ գյուղացիներից և քաղաքացիներից հավաքագրվող զինուժը կոչվում էր աշխարհագոր:
- դ. Կիլիկյան Հայաստանում սպարապետի անմիջական տեղակալը կոչվում էր սպասալար:
- ե. Կիլիկյան Հայաստանի արքունի քարտուղարության գործակալության գլխավոր պաշտոնյային կոչում էին կանցլեր:
- զ. Սեփական կալվածքները կամովին եկեղեցուն հանձնած և հոգևոր կոչում ընդունած հայ կալվածատերերին անվանել են պարոնտեր:
- է. Արևմտյան Հայաստանում ստեղծված կիսանկախ իշխանությունները կոչվում էին մելիքություններ:
- ը. Քաղաքներում առևտրին, արհեստներին, շուկաներին ու հարկահանությանը հետևող պաշտոնյան կոչվում էր մուխասիբ:
  - 1) բ, գ, է
  - 2) ա, դ, ե
  - 3) բ, դ, է
  - 4) ա, գ, ը

Թվարկվածներից որո՞նք են պատմական դեպքերի և իրադարձությունների իրական արդյունքներ.

- ա. Արճեշի ճակատամարտի արդյունքում հայերից գոհվել են չորս իշխաններ և 1500 ռամիկներ:
- բ. Մլեհի և Հալեպի ամիրայի դաշինքի արդյունքում վերջնականապես վերացվեցին բյուզանդական տիրապետության վերջին հենակետերը Կիլիկիայում:
- գ. Արճեշի ճակատամարտի արդյունքում գոհվեցին Բագրատունյաց, Մամիկոնյան, Գնունյաց և բազում այլ տոհմերից նախարարներ, ինչպես նաև ռամիկներ՝ մոտ երեք հազար հոգի:
- դ. Հայոց հզորագույն ապստամբության (850–855 թթ.) արդյունքում սասանվեց արաբական տիրապետությունը Հայաստանում:
- ե. Հայ-վրացական համագործակցության արդյունքում սելջուկներից ազատագրվեցին Հայաստանի հյուսիսային, կենտրոնական և հարավային հատվածները:
- զ. 1254 թ. հայ-մոնղոլական դաշինքի արդյունքում հայոց եկեղեցիներն ու վանքերն ազատվեցին հարկերից:
- է. Հեթումի և Ալիսի ամուսնության արդյունքում լուծվեց գահակալության խնդիրը, և հիմք դրվեց Հեթումյանների արքայատոհմին:

- 1) բ, գ, է
- 2) ա, է, գ
- 3) է, գ, է
- 4) ա, դ, գ

Ընտրել երեք պատճառ, որոնք նպաստեցին Հուստինիանոս I կայսեր օրոք Արևմտյան Հայաստանում հայ նախարարների իշխանության թուլացմանը.

- ա. հայերի հակաբյուզանդական հաճախակի ելույթները
- բ. Ժառանգության իրավունքի մասին հատուկ օրենքի ընդունումը
- գ. հայ նախարարների միջև փոխադարձ թշնամանքը
- դ. իշխանության հանձնումը բյուզանդական զինվորականությանը
- է. նոր վարչական բաժանումները
- զ. հաճախ կրկնվող պարսկա-բյուզանդական պատերազմները
- է. Հուստինիանոսի կողմից նոր աշխարհագիր անցկացնելը

- 1) ա, գ, է
- 2) բ, դ, է
- 3) ա, գ, է
- 4) բ, է, է

Տրված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել յոթերորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Բեհաեդդին Շաքիրի և Ջեմալ Ազմիի մահապատիժը
- բ. Էնվերի սպանությունը
- գ. Քեմալական զորքերի վերջնականապես հեռանալն Ալեքսանդրապոլից
- դ. Նազըմի մահապատիժը
- ե. ԽՍՀՄ-ի կազմավորումը
- զ. ԱԽՍՀԴՄ-ի ստեղծումը
- է. Հայիեդկոմի վերակազմավորվելը ՀՍԽՀ ժողովրդական կոմիսարների խորհրդի
- ը. Սայիդ Հալիմի սպանությունը
- թ. Սևրի պայմանագրի կնքումը
- ժ. հայ-վրացական սահմանագատման մասին վերջնական համաձայնագրի ստորագրումը

- 1) ա
- 2) ե
- 3) բ
- 4) գ

Ըստ ժամանակագրական հաջորդականության՝ թվարկված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել վեցերորդը.

- ա. ԽՍՀՄ պահպանման վերաբերյալ հանրաքվեի անցկացումը
- բ. Մ. Գորբաչովի դիմումի հրապարակումը ԽՍՀՄ նախագահի լիազորությունները կամավոր վայր դնելու մասին
- գ. ԽՍՀՄ ժողովրդական պատգամավորների առաջին համագումարի սկիզբը
- դ. Բելովեժյան հայտարարությունը ԽՍՀՄ-ի վերացման և ԱՊՀ-ի ստեղծման մասին
- ե. Լ. Տեր-Պետրոսյանի ընտրվելը Հայաստանի Գերագույն խորհրդի նախագահ
- զ. ՀԽՍՀ 16 շրջաններում հատուկ դրություն մտցնելը խորհրդային կենտրոնական իշխանությունների կողմից
- է. Լեոնային Ղարաբաղի ազգաբնակչության լիազոր ներկայացուցիչների համագումարում Ազգային խորհրդի ընտրությունը
- ը. Հայոց համազգային շարժման առաջին համագումարի բացումը
- թ. Ջ. Բալայանի, Վ. Համբարձումյանի, Ս. Սարգսյանի և Ղարաբաղի մի քանի պատգամավորների հացադուլը Մոսկվայում
- ժ. Վ. Մանուկյանի նշանակվելը Հայաստանի նախարարների խորհրդի նախագահ

- 1) ը
- 2) թ
- 3) ե
- 4) ժ

Վարդանանց պատերազմի շրջանի իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. ապստամբ ուժերի կողմից Արտաշատ, Գառնի, Արտագերս ամրոցների ազատագրումը պարսից կայագործներից
- բ. Վարդան Մամիկոնյանի և հոների միջև Սասանյանների դեմ ուղղված դաշինքի կնքումը
- գ. Ավարայրի ճակատամարտը
- դ. Աղվանքի հազարապետի և եպիսկոպոսների ժամանումը Հայաստան
- ե. պարսից զորքի՝ Հայաստանից հանելը Հազկերտի կողմից
- զ. ապստամբական կառավարության կազմումը
- է. «Հավատո ուխտի» ընդունումը
- ը. Աղվանքից Վարդան Մամիկոնյանի շուտափույթ վերադարձը Հայաստան
- թ. Հովսեփ Վայոցձորցու և Ղևոնդ Երեցի նահատակությունը
- ժ. Խաղիսաղի ճակատամարտը

- 1) է, ա, գ, դ, բ, ժ, գ, ը, թ, ե
- 2) է, ա, դ, գ, բ, ժ, ը, գ, թ, ե
- 3) ա, է, գ, դ, ե, բ, ը, ժ, գ, թ
- 4) է, ա, գ, դ, ժ, բ, ը, գ, ե, թ

Վատարել համապատասխանեցում.

Տարեթիվ	Իրադարձություն
1. 1888 թ. աշուն	ա. «Դրոշակ» թերթում դաշնակցության հռչակագրի հրատարակումը
2. 1891 թ.	բ. Հնչակյան կուսակցության ծրագրի հրատարակումը
3. 1890 թ. սեպտեմբեր	գ. Դաշնակցության առաջին ծրագրի հրատարակումը
4. 1896 թ.	դ. Վերակազմյալ հնչակյանների հանդես գալը
5. 1898 թ.	ե. Հնչակյանների՝ Լոնդոնի համագումարի հրավիրումը
6. 1887 թ. վերջ	զ. «Խարիսխ» զինագործական արհեստանոցի հիմնադրումը Թավրիզում
	է. «Հնչակ» պաշտոնաթերթի հիմնադրումը

- 1) 1-բ, 2-գ, 3-ա, 4-է, 5-գ, 6-է
- 2) 1-բ, 2-գ, 3-ա, 4-է, 5-դ, 6-է
- 3) 1-է, 2-ա, 3-գ, 4-դ, 5-գ, 6-բ
- 4) 1-է, 2-գ, 3-է, 4-ա, 5-դ, 6-բ

Տրված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- ա. Ռուսական զորքը 1918 թ. փետրվարի 10-ին վերսկսեց պատերազմը Կովկասյան ճակատում:
- բ. 1918 թ. մարտին կնքված Բրեստ-Լիտովսկի հաշտության պայմանագրի IV հոդվածով և ռուս-թուրքական լրացուցիչ պայմանագրի համաձայն՝ Օսմանյան Թուրքիային անցան Արևմտյան Հայաստանի ազատագրված մարզերը:
- գ. Անդրկովկասարիատի 12 կոմիսարներից երեքը հայեր էին՝ Խ. Կարճիկյան, Հ. Օհանջանյան, Գ. Տեր-Ղազարյան:
- դ. 1918 թ. մարտի 1-ին ստեղծվել է Առանձին հայկական կորպուսը:
- ե. Հայոց ազգային խորհուրդը 1917 թ. դեկտեմբերի վերջերին Թիֆլիսից Երևան է գործուղել Արամ Մանուկյանին՝ օժտելով նրան արտակարգ լիազորություններով:
- զ. Կովկասյան բանակի գլխավոր հրամանատար Ե. Գեգեչկորու 1917 թ. դեկտեմբերի 7-ի գաղտնի հրամանի համաձայն՝ սկսվել է նվաճված մարզերի հայ բնակչությունից չորս գնդերի կազմավորումը:
- է. Հայկական կորպուսի ճակատային և պահեստային զորամասերի կազմավորման գլխավոր վայր դարձավ Երևանի նահանգը:
- ը. 1917 թ. ապրիլի 26-ին հրապարակվեց Անդրկովկասյան հատուկ կոմիտեի որոշումը Արևմտյան Հայաստանի գրավված տարածքում կառավարման նոր ձև մտցնելու մասին:
- 1) բ, ե, է
  - 2) ա, դ, զ
  - 3) ա, գ, ը
  - 4) գ, զ, ը

Ստորև բերված փաստարկներից ո՞ր երեքն են ճիշտ.

- ա. Հայրենական պատերազմում առաջին հայ հերոսը Կարապետ Միմոնյանն էր, որն այդ կոչմանն արժանացավ 1940 թ. հունվարի 15-ին:
- բ. 1937 թ. ապրիլին ձերբակալվեց մարքսիզմ-լենինիզմի ինստիտուտի տնօրեն Ներսիկ Ստեփանյանը:
- գ. 408-րդ հրաձգային դիվիզիան կազմավորվել է Արտաշատում:
- դ. Բալթիկայի համար մղվող մարտերից մեկում 1944 թ. զոհվեց ԽՍՀՄ հերոս Նելսոն Ստեփանյանը:
- ե. 1945 թ. վերջերին հայրենիքի դավաճանության անհիմն մեղադրանքով ձերբակալվեց ավիացիայի մարշալ Սերգեյ Խուդյակովը (Արմենակ Խանփերյանց):
- զ. 1948 թ. սեպտեմբերի 14-ին եղավ ԽՍՀՄ կառավարության որոշումը՝ սփյուռքահայերի ներգաղթը դադարեցնելու մասին:
- է. 1974 թ. հակախորհրդային գործունեության մեղադրանքով ազատագրկման և քստրի դատապարտվեցին Ազատ Արշակյանը, Ռազմիկ Ջոհրաբյանը, Ռազմիկ Մարկոսյանը, Էդուարդ Կակոսյանը և Գրիգոր Եղյանը:
- ը. 1988 թ. դեկտեմբերի 1-ի երեկոյան ընդունվեց «Հայկական ԽՍՀ-ի և Լեռնային Ղարաբաղի վերամիավորման մասին» համատեղ որոշումը:
- 1) ա, գ, ը
  - 2) դ, ե, է
  - 3) դ, ե, գ
  - 4) բ, գ, է

Գրել ճիշտ պատասխանները.

Ի նշանավորումն հայ-հռոմեական դաշինքի վերականգնման՝ կայսր Մակրինոսը՝

- ա. Տրդատին է վերադարձնում Կապադովկիայի կալվածքները, որոնք ստացել էր դեռևս Խոսրով I-ը:
  - բ. խոշոր գումար է վճարում Տրդատին, որպեսզի հայոց այրուձին հյուսիսում իրականացնի Կովկասյան լեռնանցքների և հարակից տարածքների պաշտպանությունը:
  - գ. Տրդատին է վերադարձնում Հայաստանից գերեվարված նրա կնոջը՝ թագուհուն:
  - դ. Հայաստանից դուրս է բերում հռոմեական լեգեոնները, իսկ նրանց պարտականությունները ստանձնում է հայոց այրուձին:
  - ե. Տրդատին է վերադարձնում Հայաստանից թալանված ավարը:
- 1) ա, դ
  - 2) ա, բ
  - 3) գ, ե
  - 4) ա, ե

Իրադարձությունները համապատասխանեցնել տարեթվերին.

1. 1768 թ.	ա. «Նոր տետրակ»-ի լույսընծայումը Պետերբուրգում
2. 1769 թ.	բ. Հովսեփ Էմինի վերադարձը Հնդկաստան
3. 1770 թ.	գ. Գեորգիևսկի դաշնագրի կնքումը Ռուսաստանի և Վրաստանի միջև
4. 1783 թ.	դ. Մովսես Սարաֆյանի՝ Հայաստանի ազատագրության ծրագիրը Ռուսաստանի արտաքին գործերի կոլեգիային ներկայացնելը
5. 1786 թ.	ե. XVIII դարի երկրորդ կեսի ռուս-թուրքական առաջին պատերազմի սկիզբը
6. 1790 թ.	
7. 1772 թ.	զ. «Նոր տետրակ»-ի լույսընծայումը Մադրասում

- 1) ա-5, բ-3, գ-4, դ-1, ե-2, զ-6
- 2) ա-7, բ-2, գ-4, դ-5, ե-1, զ-6
- 3) ա-7, բ-1, գ-2, դ-3, ե-4, զ-6
- 4) ա-5, բ-3, գ-4, դ-2, ե-1, զ-7

Բերված փաստարկներից որո՞նք են սխալ.

- ա. Ըստ V-VII դարերի «Աշխարհացույցի»՝ Մեծ Հայքը բաժանվել է 15 խոշոր նահանգների, որոնք միասին ունեին 181 գավառ:
- բ. Միջնադարում հայկական ուժեղ պետություն է ստեղծվել Միջերկրական ծովի հյուսիս-արևմուտքում ընկած Կիլիկիայում, որն ունեցել է մինչև 50000 քառ. կմ տարածք:
- գ. Հայերի ծագումնաբանության մասին վրացական ավանդությունը գրի է առնվել IX-XI դարերի վրաց հեղինակների կողմից:
- դ. Հայկական ավանդության համաձայն՝ Արամանյակի անունով է կոչվել Արագած լեռը:
- ե. Թորգոմա տունը եղել է Եփրատի վերին ավազանում և հիշատակվում է դեռևս Ք. ա. XX-XVIII դարերում:
- զ. Եփրատ գետն ունի 500 կմ երկարություն, սկիզբ է առնում Ծաղկանց լեռներից և, միախառնվելով Տիգրիսին, թափվում Պարսից ծոց:
- է. Խեթական թագավորի և Հայաստաի Խուկանա արքայի միջև կնքվել է բարեկամության և փոխօգնության պայմանագիր:
- ը. Խեթական աղբյուրների համաձայն՝ Հայասա թագավորությունն ունեցել է արքունիք, բանակ, արքունի դիվան՝ իր դպիրներով, ինչպես նաև դիցարան:

- 1) ա, բ, գ
- 2) գ, դ, է
- 3) ա, բ, է
- 4) ա, է, ը

Ընտրել երեք ճիշտ պնդումները.*Շահապիվանի ժողովը՝*

- ա. խիստ պատիժներ սահմանեց իրենց տերերին դավաճանած, տերերից փախած անհնազանդ ու ըմբոստ ծառաների նկատմամբ
- բ. խիստ պատիժներ սահմանեց եկեղեցու կարգերը խախտողների դեմ
- գ. դատապարտեց նեստորականների գործողությունները և դավանաբանական նոր գրություն կազմեց
- դ. խիստ պատիժներ սահմանեց ընտանիքի կարգերը խախտողների դեմ
- ե. կանոնակարգեց և ամրագրեց Հայ առաքելական եկեղեցու դավանաբանական ինքնուրույնությունը
- զ. վերջնականապես ամրագրեց Հայ առաքելական եկեղեցու ազգային և ծիսակարգային ինքնուրույնությունը
- է. խիստ կանոններ սահմանեց եկեղեցական կանոնադրությունն ու պաշտամունքն ավելորդ համարող և տարատեսակ անկարգություններ ու անօրինություններ գործող բորբորիտների դեմ

- 1) ա, բ, գ
- 2) բ, դ, է
- 3) դ, գ, է
- 4) ա, գ, է

60

Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- 1) Մասունում սուլթան Համիդ II-ի կազմակերպած հայկական կոտորածներից հետո մեծ տերությունների կազմած բարենորոգումների նախագիծը ստացավ «Մայիսյան բարենորոգումների ծրագիր» անունը:
- 2) Կարսի մարզի մեջ մտած գավառները կոչվում էին նաև օկրուգներ:
- 3) Արևմտահայերի Ազգային սահմանադրությունը Օսմանյան կայսրության հիմնական օրենքն էր՝ սահմանադրությունը:
- 4) Պատգամավորական Կենտրոնական ժողովը Հայաստանում ապրող հայերի ներկայացուցչական համագումարն էր:
- 5) Ռուսաստանի հետադիմական վարչակարգի հակահայ քաղաքականության դեմ պայքարելու համար Թիֆլիսում ստեղծված մարմինը կոչվում էր «Ինքնապաշտպանության կենտրոնական կոմիտե»:
- 6) Արևմտահայերի Ազգային սահմանադրության համաձայն՝ ստեղծվող Ազգային ժողովը հայտնի էր նաև «Երեսփոխանական ժողով» անունով:
- 7) Անդրկովկասում Գ. Գոլիցինի փոխարեն նշանակված Ի. Վորոնցով-Դաշկովի պաշտոնը կոչվում էր Կովկասի կառավարչապետ:

61

Թվարկվածներից որո՞նք Հայոց մեծ եղեռնի պատճառ չեն.

- 1) հայության ֆինանսական և նյութական ունեցվածքին տիրանալը
- 2) հայերի հայրենազրկման և ոչնչացման ծրագիրը
- 3) Միացյալ և անկախ Հայաստան ստեղծելու ռուսների ծրագիրը
- 4) Հայկական հարցին մեկընդմիջտ վերջ տալու երիտթուրքերի ձգտումը
- 5) հայ քաղաքական կուսակցությունների՝ Հայաստանի միավորման ծրագրի ձախողումը
- 6) հայ արդյունաբերողների և դրամատերերի մրցակցությունից ազատվելը
- 7) Անտանտին Անդրկովկասում հավատարիմ դաշնակցից զրկելը

62

Հայաստանի առաջին հանրապետության մշակութային-կրթական գործը զարգացնելու արդյունքում՝

- 1) 1920 թ. սեպտեմբերին կազմակերպվեց պետական թանգարան (ներկայիս Հայաստանի պատմության թանգարանը):
- 2) Ընդունվեց օրենք պետական հանրային մատենադարան (գրադարան) հիմնելու մասին:
- 3) Կառավարությունը հսկայական ֆինանսական միջոցներ տրամադրեց մշակութային-կրթական բոլոր հաստատություններին:
- 4) Հիմնվեցին մի շարք բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ:
- 5) Նոր Բայազետում և Դիլիջանում բացվեցին գյուղատնտեսական դպրոցներ, իսկ Ալեքսանդրապոլում՝ տեխնիկական միջնակարգ դպրոց:
- 6) Ստեղծվեց դպրոցական եռաստիճան համակարգ՝ տարրական, ութամյա և միջնակարգ:
- 7) 1919 թ. մայիսին Երևանում բացվեց հայ արվեստագետների ցուցահանդեսը:

Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպությունն ունեցել է մոտ 30 անդամ, որոնք փորձել են զենք առաքել «թուրքահայ եղբայրներին»:
- 2) Բեռլինի վեհաժողովից հետո հայ հասարակական-քաղաքական գործիչներն իրենց հույսը սկսում են կապել Ռուսաստանի ռազմաքաղաքական գործող աջակցությամբ ծավալված զինված պայքարի հետ:
- 3) Գ. Արծրունու ազատագրական խմբակը ստեղծվել է Վանում:
- 4) Արևմտյան Հայաստանում ստեղծված առաջին խմբակներից հայտնի է «Հայրենիքի սիրո գրասենյակը»:
- 5) Զեյթունի 1862 թ. ապստամբությունը խոշոր ազդեցություն ունեցավ հայ ժողովրդի ազգային ինքնագիտակցության աննախընթաց բարձրացման վրա:
- 6) «Բարենպաստակ ընկերություն» և «Հայրենիքի սիրո գրասենյակ» խմբակների նպատակն է եղել ոչ միայն ազատագրել Արևմտահայաստանը, այլև հասնել ազգի երկու հատվածների միավորմանը:
- 7) «Հայասեր-ազգասեր» կազմակերպության դատապարտված 40 անդամներից հինգի նկատմամբ մահապատժի վճիռ է կայացվել:

Առանձնացնել երեք պայմաններ, որոնք տեղ են գտել 1829 թ. Ադրիանապոլսի հաշտության պայմանագրում.

- 1) Կարսը, Էրզրումը, Մուշը և Արևմտյան Հայաստանից ռուսների գրաված մյուս տարածքների մեծ մասը վերադարձվում էին Օսմանյան կայսրությանը:
- 2) Ռուսաստանին էր անցնում նաև Արևմտյան Հայաստանի զգալի մասը՝ Կարսը, Արդահանը, Կադզվանը և Օլթին:
- 3) Ռուսաստանին էին անցնում Ախալքալաքը և Ախալցխան:
- 4) Ռուսաստանը Դանուբյան շրջանում ստանում էր Բեսարաբիան:
- 5) Ազատ առևտրի իրավունք էին ստանում երկու կողմերի հպատակները:
- 6) Թուրքիան պարտավորվում էր Ռուսաստանին վճարել 20 միլիոն ռուբլի ռազմատուգանք:
- 7) Ռուսաստանին էին անցնում սևծովյան առափնյա շրջանները՝ Փոթի նավահանգստով:

Ո՞ր իրադարձություններն են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Արտավազդ II-ի և Օրոդես II-ի միջև հայ-պարթևական պայմանագրի կնքումը
- 2) Էվրիպիդեսի «Բաքոսուհիներ» ողբերգության բեմադրությունն Արտաշատում Օրոդես II-ի ներկայությամբ
- 3) Կրասոսի պարթևական արշավանքի սկիզբը
- 4) Արտավազդ II-ի և Կրասոսի հանդիպումը Ասորիքում
- 5) Խառանի ճակատամարտը
- 6) Թագաժառանգ Բակուրի հրամանատարությամբ հռոմեացիների վտարումը Ասորիքից, Կիլիկիայից, Փյունիկիայից, Պաղեստինից և Հրեաստանից
- 7) Արտավազդ II-ի եղերական մահը
- 8) Արտաշես II-ի դավադիր սպանությունը
- 9) Հռոմի դրածո Արտավազդ III-ի վտարումը Հայաստանից

66

Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) կամավորական ութ ջոկատների վերակազմակերպումը վեց գումարտակների
- 2) հայ կամավորների մուտքը Վան
- 3) Նազարեթ Չավուշին խոշտանգելն ու սպանելը
- 4) կամավորական 2-րդ ջոկատի կողմից Խնուսի գրավումը
- 5) Օսմանյան կայսրության հատուկ օրենքի ընդունումը՝ կայսրությունից պետության քաղաքացիների էլքն ու մուտքն արգելելու վերաբերյալ
- 6) Արամ Մանուկյանի՝ Վանի նահանգապետ նշանակվելը

--	--	--	--	--	--	--

67

Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) «Լոռու չեզոք գոտում» ապստամբության սկիզբը
- 2) Վրաստանի խորհրդայնացման ավարտը
- 3) Հայրենիքի փրկության կոմիտեի ստեղծումը Սիմոն Վրացյանի նախագահությամբ
- 4) նեպին անցման սկիզբը Հայաստանում
- 5) Անկարայում ֆրանս-թուրքական զինադադարի ստորագրումը
- 6) գյուղմիասնարկի շրջանառության մեջ մտնելը Հայաստանում

--	--	--	--	--	--	--

68

Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. շուրջ 180 000
- բ. շուրջ 1100
- գ. շուրջ 6750
- դ. շուրջ 500
- ե. շուրջ 40 000
- զ. շուրջ 15 000

- 1) 1930-ական թթ. վերջի դրությամբ կոլտնտեսություններում ընդգրկված գյուղացիական տնտեսությունների թիվը
- 2) 1932 թ. առանց դատաքնության և դատարանի վճիռների տարբեր ժամկետներով Հայաստանում ազատազրկման ենթարկված մարդկանց թիվը
- 3) 1929 թ. դրությամբ հողագուրկ հայ գյուղացիների թիվը
- 4) 1930-ական թթ. Հայաստանում բռնությունների ենթարկվածների թիվը
- 5) 1930 թ. ապրիլի դրությամբ որպես կուլակ ունեզրկված տնտեսությունների թիվը
- 6) 1933 թ. ապրուստի միջոց հայթայթելու նպատակով Սևանա լճի ավազանի շրջանները լքած ընտանիքների թիվը
- 7) 1932 թ. սկզբին առանց դատաքնության և դատարանի վճիռների գնդակահարվածների թիվը

ա	բ	գ	դ	ե	զ

Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. Մոսկվայում հաստատված նորջուղայեցի նշանավոր արվեստագետը
 բ. հայկական տպագրության հիմնադիրը
 գ. Աղթամարի Ս. Խաչ եկեղեցու ճարտարապետը
 դ. Նորավանքի նշանավոր խաչքարագործ վարպետը
 ե. Հռոմկլայում ստեղծագործած նշանավոր մանրանկարիչը
 զ. Սկևռայում ստեղծագործած նշանավոր մանրանկարիչը

- 1) Բոգդան Սալթանով
- 2) Մանուել
- 3) Մոմիկ
- 4) Գրիգոր Մլիճեցի
- 5) Հակոբ Մեղապարտ
- 6) Թորոս Ռոսլին
- 7) Պոդոս

ա	
բ	
գ	
դ	
ե	
զ	

Ստորև տրված պնդումներից գտնել՝ որոնք են ճիշտ, որոնք՝ սխալ.

- 1) Հնգամյակներով կենտրոնացված պլանավորումը կիրառվել է ԽՍՀՄ գոյության բոլոր տարիներին:
- 2) Խորհրդային երկրում արդյունաբերացման գործընթացն սկսվել է այն ժամանակ, երբ ԽՍՀՄ ղեկավարությունը դեռ չէր հայտարարել նեպից հրաժարվելու մասին:
- 3) Մեծ հայրենադարձության տարիներին Խորհրդային Հայաստան հայրենադարձվել է ավելի շատ մարդ, քան 1921-1936 թթ. և 1950-1982 թթ. ընթացքում միասին վերցրած:
- 4) Անդրեաս Տեր-Մարությանի կերտած՝ Խաչատուր Աբովյանի հուշարձանը նորագույն շրջանի հայ կերպարվեստի առաջին կոթողային քանդակն է:
- 5) 1949 թ. դեկտեմբերի 8-ին ՄԱԿ-ը ընդունեց «Ցեղասպանության հանցագործությունը կանխարգելելու և պատժելու մասին» կոնվենցիան, որի հիմքում ընկած էր լեհական հրեա իրավաբան Ռաֆայել Լեմկինի առաջարկած նախագիծը:
- 6) Կիլիկիայի հայերի կոտորածների պատասխանատվությունը դնելով Անկարայի Ս. Քեմալի և Կ. Պոլսի երիտթուրքական կառավարության վրա՝ ֆրանսիացիները գործնական որևէ քայլ չարեցին դրանք դադարեցնելու համար: